

A József Attila Tudományegyetem feladatai az országos távlati tudományos tervben

Dr. Fodor Géza rektorhelyettes nyilatkozata

Az 1960-ban elkészült országos távlati tudományos tervet idén jelentősen átdolgozták. Az új terv a korábbiaknál kevesebb számú kutatási feladatot jelöl meg. Összefoglalja a terv az országban az összes kutatásokat, amelyekre már valamennyi egyetem és kutató intézetben megvan a tárgyi, személyi és anyagi feltétel. A többi között a József Attila Tudományegyetem majdnem minden intézete is részt vesz az országos távlati tudományos terv fő feladatainak kidolgozásában. Dr. Fodor Géza, a József Attila Tudományegyetem tudományos rektorhelyettese a következőképpen változtatta meg a szegedi egyetem szerepét a kutatási feladatokban.

Közel 100 téma kidolgozása

Amióta a távlati tudományos terv elkészült — mondotta —, egyetemünk sok feladat kidolgozásában vett részt. Az intézeteinkben folyó tudományos kutatómunka több mint 20 fő feladat között oszlik meg. A távlati kutatási tervben viszont ezek a fő feladatok közel 100 téma kidolgozását követelik meg az egyetem intézeteitől.

Szerencsésnek mondható a témák választása nemcsak abból a szempontból, hogy lényegében felöleli a tudományok egész területét, hanem abból a szempontból is, hogy az intézetek által választott kutatási témák — tartalmukat, célkitűzéseiket nézve is — megfelelnek az MSZMP VIII. kongresszusán elhangzott s a tudományok elé állított kívánalmaknak. Az intézetekben intenzív és egyre hatékonyabb kutatómunka folyik a különféle tudományok területén. A kutatások részben alapjellegűek, részben azonban már közvetlen a gyakorlat, a népgazdaság szükségletei által felvetett problémák megoldását segítik.

Milyen anyagi erő állt és áll a tudományos kutatómunka elősegítésére? Egyetemünk intézetei idén több forrásból kaptak

támogatást a témák kidolgozásához. Például a Magyar Tudományos Akadémia által nyújtott céljel és beruházás formájában, valamint a Művelődésügyi Minisztérium és az Akadémia úgynevezett tudományos kutatási fejlesztési alapjából. Az így kapott összeg 1962-ben több mint 3 millió forint volt.

A kutatómunka támogatása

Megoldandó feladat viszont, hogy következetesen törekedjünk egyrészt az országos távlati tudományos kutatási tervben szereplő, az egyes intézetek által vállalt problémák maradéktalan megoldására. Másrészt az intézetekben folyó kutatómunka anyagi és személyi támogatására is gondot kell fordítani, valamint a kutatási eredmények számonkérésére is. Eddig a több forrásból kapott anyagi támogatás bonyolulttá tette a vele kapcsolatos gazdasági munkát. Ezért az Akadémia és a Művelődésügyi Minisztérium között megállapodás született. Mindkét szerv csak egy intézet támogatását vállalja magára. Így például nálunk jövőre az állatrendszertani intézet, az általános állattani és biológiai intézet, a Bolvai Intézet, valamint a szervetlen és analitikai kémiai intézet a Magyar Tudományos Akadémiától kap anyagi támogatást, míg a többi intézet a Művelődésügyi Minisztériumtól. Most tervezzük az anyagi igényeket a jövő évi kutatásokhoz. E tervezőmunkában egyetemünkön a tudományos bizottságok nagy szerepet töltenek be.

A gyakorlati élettel kapcsolatban

A gyakorlati élettel kapcsolatban milyen témák kidolgozásán munkálkodnak most az egyetem különböző intézeteiben?

Az ásványtani intézet például a mangánércnek gyors elemzési módszerének kidolgozásában működik közre. A kolloid kémiai laboratórium

pedig műanyag- és gumiipari kutatásokat végez. A növény-életi intézet élettani vizsgálatokat végez, különös tekintettel a műtrágyázás és az árasztás következtében előálló termelési problémákra. A földtani intézet az alföldi mélyfúrások anyagának vizsgálatán dolgozik, az állam-és jogelméleti tanszék pedig a társadalmi módszerek és szervezetek helye és szerepe a szocialista állam és társadalom előtt álló feladatok megoldásában című témakört dolgozza fel.

A távlati tudományos tervvel kapcsolatban milyen munka vár még a József Attila Tudományegyetemre?

Most van folyamatban egyetemünk egyéves és öt-éves kutatási tervének kidolgozása az országos távlati tudományos kutatási terv alapján. Ezt a munkát január végére befejezzük. Kétségtelen, hogy ez a nagy és átfogó tervezési munka sok időt elvesz a tényleges kutatómunkától, viszont a tervszerű kutatómunka a népgazdaság előtt álló feladatok megoldásának elengedhetetlen feltétele.

L. F.

A fásításról

Hazánkban a rét és legelőgazdálkodás után az erdő a legkihagyottabb agrárkultúra. Különösen a mi megyénkben az! Bizonyítanak a számok is: Dunántúl erdőssűrűsége 22,6, az Alföld 7,9 százalék. Ezen belül Csongrád megyéé nem egészen 4,9 százalék. A szomszédos, cseppet sem jobb adottságú Bács-Kiskun megye összterületének a 11,7 százaléka erdő.

Csongrád megyébe évente tíz- és százmillió forint értékű iparfát és tűzifát kell behozni, mert kevés itt a természetes. Jellemző adat: egy főre jutó évi fafogyasztásunk 0,64 köbméter. Ezzel szemben megyénkben csak 0,27 köbméter tudunk megtermelni, évente egy-egy lakosra számítva. Pedig a Csongrád megyei erdészek hittel hirdetik: ha segítséget kapnak tíz, vagy húsz év múltán megyénk egy főre jutó évi fafogyasztása — anélkül, hogy a szántóterületeket érezhetően csökkentenénk — 0,27 köbméterről 0,84 köbméterre emelkedhet behozatal nélkül. Ez azt jelenti, hogy ugyanennek a fában szegény megyének pár évtized múltán fafeleslege is lehet.

Ugyanakkor a haszon nagyobb része elsősorban

nem a több iparfában, tűzfában jelentkezik majd, hanem a mezőgazdasági növények nagyobb hozamaiban, melyeket az erdők, mezővédő erdősávok, fasorok kölcsönöznek. Az erdők hatására mind kedvezőbbé válik az éghajlat! Megszűnik az átkos szélverés, páradús lesz a levegő.

Mindez azonban csak mérő vágyakozás mindaddig, míg el nem kezdjük a nagy munkát. Az egyik javaslat: erdősíteni kell a folyók hullámtereit. Ez 20 ezer hektárnyi terület a megyében, melyen ez idő szerint csak hétezer hektár erdő nevelkedik. A Magyar Tudományos Akadémia hiteles adatai is igazolják: ha ezeken a buckás, gyakran megközelíthetetlen hullámtereken olasz és holland neményfákat termelnénk, egy-egy esztendői jövedelmünk hektáronként kb 10 ezer forint lenne. Ehhez hasonlít csak az agyondédelgetett őszibarackkal tudunk produkálni. A hullámterek azonban csak parányi részét képezik mesés lehetőségeinknek.

Ha a tsz-ek szerűskertjeinek, majorudvarainak környékét és a dűlőket szegelyeit nyárfasorokkal

népesítenénk be, ezzel kizárólag csak a szegedi járásban 7494 hektár új erdőt nyernénk. Egy mérnök-csoport felmérte a járás mezőgazdasági művelésre alkalmatlan apróbb-nagyobb úgynevezett citekterületeit is, melyek nagyüzemi földművelés szempontjából nem jöhetnek számításba, s a földek további 3130 hektár nyárfa, fenyő és akácerdőt jelentenek a szegedi járásban.

Érdemes-e mindezt megcsinálnunk? Válaszoljon erre előszörban a külföldi és a hazai leíró szakirodalom. A Szovjetunió korszerűen fásított bogdói körzetében az árpa sorfákkal és mezővédő erdősávokkal védett területen sok éves átlagban 37,4 mázsa hektáronkénti átlagtermést adott. Ugyanitt védetlen területeken 33 mázsa volt átlagból a több éves átlag. A Román Népköztársaság dobudzsai területén fákkal védett környezetben a kukorica májusi morzsoltban számítva sok év óta 19 mázsjával fizet átlagosan. Ugyanitt szabadon csak 7 mázsa a kukorica száraz szemtermése.

Tehát ha az új erdők, mezővédő erdősávok, fasorok itt-ott csorbítanak is a szántók, rétek, vagy legelők területeit, a fák pusztája jelenlétükkel többszörösen visszapótolják a természetveszteséget.

A Csongrád Megyei Erdőgazdaság kebelében immár évek óta működik a szakirányítási és fásítási csoport. Egész kis kollektíva fáradozik itt azon, hogy minden község, minden tsz a rendelkezésük után időben megkapja a terveket, pontos térképeket az adott terület minden talpalatnyi földjének hasznosításához, korszerű fásításához. Eddig már több mint 20 Csongrád megyei község adatait dolgozták fel. Aprólékos munkájuk talán még 2-3 évig is eltart. A tervek végrehajtásához a helyszínen adnak segítséget. Évente több millió forint is rendelkezésre áll az állam kasszájából. Ugyanakkor az állam adja a suhángokat is.

Most hát Csongrád megye lakosain a sor. Ültessünk nemes nyárfákat minél többet. Az alföldi fenyőerdők hatására megtermékenyülnek az öttömösi, csengelei nagy szemű sívyhomok dombok is. Egyetlen köbméter rüdfenyőért, kármfáért 1700 forintot fizetnek. S a szövetekezett mindezt olyan területekről kaphatják egykor, melyeknek eddig alig vettük hasznát.

E egyszerű lehetőségek szinte magukkal ragadják, sodorják az embert. Valami nagy-nagy társadalmi megmozdulásra lenne szükség! A Hazafias Népfőrdő, vagy talán a megye KISZ-istáinak kellene vállalniok a védnökséget az új kisták felett. Az új tavaszon egy olyan nagy méretű fásítási akciót kellene megszervezni, amilyenre eddig még sohasem volt példa falvainkban. Hiszen rengeteg a pótolni valónk. Meglepetésünkre példamutatónak, úttörőnek jelentkezt a csengelei Honfoglalás Tsz gazdaközössége. Jövőre és az ezt követő két évben 80 hektár nyárost és más erdei fát készülnék telepíteni. Nagyszerű munkájuk bizonyára étvágyat csinál majd másoknak is.

Fontos társadalmi érdek, hogy a Csongrád megyei lelkes mérnökcsoporthoz erdőszkollektíva évekig tartó fáradságos munkáját felölő terv ne maradjon vágyálom, megfoghatatlan ábránd.

F. K.

CSEPI JÓZSEF

Aki mer, az nyer

„Gyakorlattal rendelkező gépészmunkást felvesszünk.” Ugye ismerős hirdetés szöveg? Legutóbb a Dél-Magyarország karácsonyi számában jelent meg ehhez hasonló. De sebai: hiszen van Szegeden gépipari technikum, mely biztosítja az utánpótlást!

Szárból tíz

Van bizony, ám hogy végzett növendékei mennyire erősítik a helybeli üzemek műszaki gárdáját, az erősen vitatható. Mert igaz ugyan, hogy csaknem százán kapnak évenként oklevelet az iskolától, de a tapasztalati tények nagyon furcsa képet festenek elhelyezkedésükről. Tavaly például 97-en fejezték be tanulmányaikat, s mindössze tízedrészüket maradt Szegeden. A Csongrád megyéből valók még csak találtak maguknak helyet Szentesen, Csongrádon, Hód-

mezővásárhelyen vagy Makón, de a többiek szétszórtak az ország minden tájára. Nincs talán olyan valamirevaló ipari üzem a Dunántúlon, a Tiszántúlon és Észak-Magyarországon, ahol ne dolgozna Szegeden végzett gépipari technikus. Csak éppen itt találni belőlük keveset.

Herdőből lessz a gyakorlott

Pedig a diákok nagy része szívesen maradna, ha valaki marasztalná őket. Ám a szegedi üzemek inkább gyakorlott szakembereket keresnek. Mintha nem a kezdőből válna a gyakorlott! Csakhát, úgy látszik, a nevelésüktől viszolyognak. Mert az fáradságos, s mire valamelyes eredményt hoz, a fiatalembereknek tényleges

Miért nem maradnak Szegeden a fiatal gépész-technikusok?

katonai szolgálatra kell bevonulniuk.

De annak a hét-nyolc technikusnak, akit a makói és a kiskunfélegyházi gépgyár kért a tavaly végzetek közül, nem kell majd katonának mennie? Dehogynem. Csakhogy ezek az üzemek már rájöttek arra, hogy ha minden évben vesznek fel fiatal technikusokat szakmunkásként, igaz, hogy minden évben el is megy néhány közülük katonának, de ugyanannyi le is szerel. Tehát az utánpótlás folyamatos, s végső soron mire a katonaviselték ismét beleszökken a munkába, valóban kitűnően foglalkoztathatók valamilyen technikai munkakörben. Aki mer, az nyer.

Meg kell próbálni

A spanyolviaszt végeredményben tehát felfedezték már, csak alkalmazása még nem terjedt el mindenütt. Kár, hogy éppen Szegeden alakult ki visszas helyzet, ott, ahol Dél-Alföld egyetlen gépipari technikumuk működik. A szegedi üzemek hiába panaszkodnak amiatt, hogy munkájukat a technikusok hiánya is hátráltatja, érvelésük addig nem lesz meggyőző, míg ki nem aknázzák az adott lehetőségeket.

Most még jóval az iskolai felév előtt vagyunk, messze van a beiskolázás ideje, és a Kohó-és Gépipari Minisztérium szokásos körlevele, mely az ország összes KGM-hez tartozó vállalatának technikusigényét tartalmazza, csak hónapok múlva érkezik meg. A szegedi üzemek tehát nyeregben lehetnének, ha felhasználják az előnyös helyzetet, s már most felkeresnék az iskolát, beszélgetnének tanárokkal és a diákokkal.

Meg kellene próbálni: hát-ha nem is olyan nehéz gyakorlott technikusokat nevelni!

A pártélet eseményeiből

a KISZ-szervezet egyéves tevékenységét. A téma igen élkén érdeklődést váltott ki. A résztvevők leg többje fel-szólt, alaposan mérlegelte az ifjú kommunisták munkáját. A végső megállapítás az volt, hogy a KISZ-isták általában minden területen szép eredményeket könyvelhetnek el maguknak. Megállapították az értekezleten, hogy a KISZ-szervezet vezetőségében mindenki tanul, képezi magát és ez feltétlenül pozitív dolog. Nem állja meg a helyét az a néhol elhangzott feltevés, hogy a vezetőiség tagjainak tanulása akadályozza őket a KISZ-szervezet irányításában. Ellenkezőleg. A tagság szívesen vállal újabb és újabb feladatokat, húzódozás nem tapasztalható. Megállapították azonban, hogy a KISZ-szervezetbe különösen fiúk felvételét kell tovább szorgalmazni, mert jelenleg elég gyakran a lányoknak kell a fizikailag nagyobb erőfeszítést kívánó munkákat is elvégezniük.

Érdekes problémát tett szóvá Szabó Géza elvtárs a

Az emelt összegű nyugdíjat a szokásos időben mindenki megkapja

Az MTI munkatársa érdeklődött, hogyan hajtja végre az Országos Nyugdíjintézet az 500 forintnál alacsonyabb összegű öregségi nyugdíjak felemelésére hozott kormányhatározatot. Fodor Gyula, az Országos Nyugdíjintézet alelnöke a többi között a következőket mondotta:

Intézetünk minden ügykezetével arra törekszik, hogy a január végi nyugdíjki-fizetések alkalmával valamennyi jogosult öregségi megkapja a kormányhatározatban megszabott felemelt összegű nyugdíjat.

A határozat úgy intézkedik, hogy az 500 forintnál alacsonyabb öregségi nyugdíjakat 20 százalékkal kell felemelni.

A felemelt nyugdíj az 500 forintot nem haladhatja meg, de 350 forintnál kevesebb nem lehet.

Ez azokra a munkás és alkalmazotti öregségi nyugdíjra vonatkozik, akiknek férje saját jogon 500 forint, vagy ennél magasabb összegű nyugdíjat kapott. Azok, akiknek a férje saját jogon 500 forintnál kevesebb nyugdíjban részesült, ugyan csak 20 százalékkal felemelt nyugdíjat kapnak a jövőben.

Nyugdíjfeladásban részesülnek a hadiöregségi és a mezőgazdasági dolgozók (volt OMBI-biztosítottak) öregségi is a rendeletben megszabott mértékben.

Amint már mondtam, intézetünk dolgozói mindent elkövetnek, hogy az emelésel kapcsolatos munkájukkal idejében elkészüljenek. Nem is fognak késni, és az emelt összegű nyugdíjat a szokásos időben mindenki megkapja.

Az emelésről szóló határozat elkészítésére és kézbesítésére azonban adminisztrációs okokból csak februárban kerülhet sor. Ekkor közöljük azt, hogy a régi nyugdíjak mekkora összeggel emelkedtek.

Rendkívüli párttaggyűlést tartottak a Csongrád Megyei Téglagyári Egyesülés párt-szervezetében. A kommunis-ták Bárdi István párttitkár-helyettes beszámolója alapján — mint minden alapszervezetben — megvitatták az országgyűlési és tanács-választások előkészítésével kapcsolatos tennivalókat. Legfőbb feladatként azt je-lölték meg, hogy február 24-ig, a tanácsválasztások nap-jáig az élet minden területén — üzemekben, intézmények-ben, kerületekben — alapo-san megismertessék a párt és a kormány politikáját és annak eredményeit. Mint meg-állapították, ennek legjobb módjával ígérkezik az egyéni, valamint a csoportos beszél-getés, amikor lehetőség adó-dik a gondolatok kicserélésé-re. Fontos, hogy minden problémára őszinte választ kapjanak az emberek. Végül úgy döntött a taggyűlés, hogy a kerületi pártszervezetekkel fel kell venni a kapcsolatot és néhány rátermett nép-nevelővel kell nekik segítségét nyújtani a választások elő-készítésében. A taggyűlés úgy határozott, hogy egyéni agitációs munkára kerületbe küldik Simon Mihály kom-munista és Czombál József pártönkivüli dolgozót.

A Szegedi Postaigazgató-ság pártszervezete kibővített vezetőségi ülésen vitatta meg